

Regionalizam hrvatskog pjesništva između dvaju svjetskih ratova

Butković, Nikolina

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:367599>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-01**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET**

Nikolina Butković

**Regionalizam hrvatskog pjesništva između
dvaju svjetskih ratova**

(ZAVRŠNI RAD)

Rijeka, 2020.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
Odsjek za kroatistiku

Nikolina Butković
Matični broj: 0009077952

Regionalizam hrvatskog pjesništva između dvaju svjetskih ratova

Preddiplomski studij: Hrvatski jezik i književnost

Mentor: doc. dr. sc. Mario Kolar

Rijeka, 15. rujna 2020.

IZJAVA

Kojom izjavljujem da sam završni rad naslova *Regionalizam hrvatskog pjesništva između dvaju svjetskih ratova* izradila samostalno pod mentorstvom doc. dr. sc. Marija Kolara.

U radu sam primijenila metodologiju znanstvenoistraživačkoga rada i koristila literaturu koja je navedena na kraju završnoga rada. Tuđe spoznaje, stavove, zaključke, teorije i zakonitosti koje sam izravno ili parafrazirajući navela u diplomskom radu na uobičajen način citirala sam i povezala s korištenim bibliografskim jedinicama.

Studentica

Nikolina Butković

Potpis

SADRŽAJ

1. Uvod	1
2. Hrvatski književni regionalizam	3
3. Regionalizam u hrvatskom pjesništvu između dvaju svjetskih ratova ...	5
3.1. Hrvatski sjever.....	5
3.1.1. Slavonija – Dragutin Tadijanović	5
3.1.2. Hrvatsko zagorje – Gustav Krklec	8
3.1.3. Međimurje – Nikola Pavić	10
3.1.4. Podravina – Mihovil Pavlek Miškina.....	14
3.1.5. Zagrebačko prigorje – Dragutin Domjanić	17
3.1.6. Gorski kotar – Ivan Goran Kovačić	22
3.2. Hrvatski jug	25
3.2.1. Rijeka i Primorje – Drago Gervais	26
3.2.2. Istra – Mate Balota	29
3.2.3. Dalmacija (Imotski) – Tin Ujević	32
3.2.4. Dalmacija (Hvar) – Pere Ljubić	34
4. Zaključak.....	37
5. Literatura	40
6. Sažetak i ključne riječi	41
7. Naslov i ključne riječi na engleskom jeziku	41

1. Uvod

Regionalizam kao književna pojava u tzv. novijoj hrvatskoj književnosti po prvi put do većeg izražaja dolazi u razdoblju realizma. Realisti u svojim djelima progovaraju o konkretnoj problematici sredine iz koje dolaze pokušavajući ju prikazati na što realističniji i vjerodostojniji način. Tijekom razdoblja moderne kozmopolitizam *prigušuje* regionalizam (osim kod tzv. gričana), ali zato u književnosti između dvaju svjetskih ratova, pogotovo tridesetih i četrdesetih godina, ponovno dolazi do izražaja, i to kod nekih od najznačajnijih pjesnika toga razdoblja. Miroslav Šicel u knjizi *Povijest hrvatske književnosti* govori kako ovaj period nije jedinstven po svojim stilskim obilježjima već ga možemo podijeliti u dvije faze. Prva faza obilježena je avangardnim eksperimentima, a druga faza prodorom socijalne tematike i vraćanjem realističkog izraza (Šicel 2009: 5). Regionalizam se pojavljuje kod pjesnika koji pripadaju drugoj fazi te se ćemo se njihovim stvaralaštvom detaljnije baviti u ovome radu.

Rad smo započeli poglavljem *Hrvatski književni regionalizam*, u kojem se bavimo tim prostornim fenomenom hrvatske književnosti, s naglaskom na termin *novi regionalizam* koji se sve više koristi. U obradi tog fenomena oslonili smo se uglavnom na knjigu *Slavonska književnosti i novi regionalizam* Vinka Brešića. Uvodno smo predstavili podjelu hrvatskog nacionalnog književnog korpusa na *sjeverni* i *južni* dio, kao i njihova obilježja. U obradi ovog dijela poslužio nam je članak Pavla Pavličića *Hrvatska književnost sjevera i juga*.

Glavni dio rada posvećen je analizi pjesama međuratnih pjesnika kod kojih pronalazimo regionalna obilježja. Sastoji se od dva glavna dijela koja nose naslov *sjeverni* i *južni dio*. Sjeverni dio sastoji se od šest potpoglavlja: Slavonija, Hrvatsko zagorje, Međimurje, Podravina, Zagrebačko prigorje i Gorski kotar. Pjesnici koji se u ovom dijelu obrađuju su: Dragutin Tadijanović, Gustav Krklec, Nikola Pavić, Mihovil Pavlek Miškina, Dragutin Domjanić i Ivan Goran Kovačić.

Južni dio podijeljen je na četiri potpoglavlja: Rijeka i Primorje, Istra i Dalmacija. Autori koji se u ovom dijelu obrađuju su: Drago Gervais, Mate Balota, Tin Ujević i Pere Ljubić. Cilj analize bio je ukazati na razlike i sličnosti između ovih dvaju nacionalnih regionalnih korpusa, kao i zasebno predstaviti svakog autora i njemu odgovarajuću regiju. Analiza je provedena na temelju tema, motiva i svjetonazora koje u djelima možemo pronaći. Osim vlastitih bilješki, u interpretaciji pjesama poslužile su nam i knjige Jože Skoka, Milorada Stojevića i Sanje Jukić.

Na kraju rada na temelju spoznaja i saznanja iznosi se zaključak.

2. Hrvatski književni regionalizam

Hrvatski nacionalni književni korpus kroz povijest bio je klasificiran na različite načine. Ova činjenica potvrđuje kako je svaka klasifikacija samo djelomice ostvariva i moguća, zbog toga što nitko ne može jasno odrediti granice pojedinih regija, no to ne umanjuje njihovu važnost. Svaka raščlamba odnosno podjela usko je povezana s pitanjem nacionalnog identiteta koji je sam po svojoj prirodi dinamičan.

Pojavom nove postmodernističke paradigme javljaju se i različite diskusije koje se bave pitanjima regionalizma i nacionalne književnosti. Postmodernističke paradigme određene su novim i drugačijim historijsko-kulturološkim okvirima.

Vinko Brešić u svojoj knjizi *Slavonska književnost i novi regionalizam* kao jedan od glavnih procesa koji određuje postmodernističku paradigmu smatra proces *globalizacije* koji je zaživio u svim sferama 20. stoljeća počevši od ekonomije i trgovine pa sve do kulture i književnosti. Unutar književnosti javlja se reakcija na *globalizam* te se ona očituje u terminu *novi regionalizam*. Ta činjenica usko je povezana s dugogodišnjim stjecanjem hrvatskog kulturnog i političkog identiteta, odnosno promjene pozicije iz koje hrvatska književnost danas progovara, a prije nije mogla.

Pitanje regionalizma i nacionalnog korpusa možemo zaključiti time kako je u Hrvatskoj uvijek postojala povezanost između njezinih regija kao i nacionalni kulturni prostor unutar kojeg su regije vršile komunikaciju. Svaki novi susret s književnim djelima, koja u sebi nose elemente regionalizma, dovodi do ponovnog oživljavanja tradicije te regije.

Pavao Pavličić u članku *Hrvatska književnost sjevera i juga* nacionalni korpus dijeli na dva osnovna dijela: *sjeverni* i *južni*. Sjeverni se naziva još i primorski ili mediteranski, a južni kopneni ili panonski. Svaki od tih dvaju dijelova poseban je prema svojim obilježjima i specifičnostima.

U južnom dijelu slabo je zastupljena predmetnost stoga često izostaju opisi prostora, poput konoba i vinograda koji su karakteristični za ovaj prostor. Izostaju također i detaljniji opisi prirode, a ako ih ima, oni se povezuju s domoljubljem. Za prozu i poeziju južnog dijela važni su ljudi i ono što se zbiva među ljudima.

U sjevernom dijelu naglasak je stavljen na opis materijalnog svijeta. Ovdje možemo pronaći detaljne opise šuma, rijeka, jezera koji krase prirodu sjevernog dijela. Izostaju prikazi odnosa među ljudima koji su karakteristični za južni dio. Čovjek je ovdje definiran odnosom prema materijalnom svijetu.

Sjeverni i južni dio razlikuju se i po dvama različitim shvaćanjima zbilje i mjesta čovjeka u toj zbilji. Za Mediterance zbilja je društvena, dok je za sjevernjake ona prirodna, materijalna. Čovjek je za sjevernjake određen zemljom, a za južnjake svojim odnosom prema drugima.

3. Regionalizam u hrvatskom pjesništvu između dvaju svjetskih ratova

U ovom poglavlju dat ćemo pregled regionalnih motiva u odabranim pjesmama hrvatskih pjesnika iz razdoblja između dvaju svjetskih ratova. Predstaviti ćemo i interpretirati pjesme koje tematiziraju različite hrvatske regije, prvo one sa sjever, a zatim one s juga.

3.1. Hrvatski sjever

Sjeverni dio Hrvatske kao jednu od makroregija mogli bismo dalje podijeliti na nekoliko mikroregija, od kojih ćemo u svakoj predstaviti po jednog pjesnika iz međuratnog razdoblja:

- Slavonija – Dragutin Tadijanović
- Hrvatsko zagorje – Gustav Krklec
- Međimurje – Nikola Pavić
- Podravina – Mihovil Pavlek Miškina
- Zagrebačko prigorje – Dragutin Domjanić
- Gorski kotar – Ivan Goran Kovačić

3.1.1. Slavonija – Dragutin Tadijanović

Dragutin Tadijanović rođen je u Rastušju 4. studenog 1905. godine, umire 27. lipnja 2007. u Zagrebu. U književnosti se pojavljuje 1922. godine pjesmom *Tužna jesen*. Njegovo književno stvaralaštvo možemo podijeliti u dvije faze. Prva faza (1920. - 1935.) obilježena je povezanošću s rodnim krajem i sjećanjem na djetinjstvo. Ovoj fazi pripadaju zbirke *Lirika* (1931.), *Sunce nad oranicama* (1933.) i druge. Druga faza (1950. - 1986.) označava raskid s ranije pisanom poezijom. Ovdje se Tadijanović počinje baviti egzistencijalističkom i ontološko-

metafizičkom stranom ljudske svijesti. Za ovu fazu karakteristične su zbirke *Pjesme* (1951.), *Blagdan žetve* (1956.), *Srebrne svirale* (1960.), *Prsten* (1963.), *Vezan za zemlju* (1974.) itd. Kasnijih godina izdaje djela: *Kruh svagdanji* (1987.), *Dom tajnovitosti* (1993.), *Čarolije* (1994.) itd. Knjige pjesama i pojedine pjesme prevedene su mu na više od dvadesetak svjetskih jezika. Bavio se i prevoditeljskim radom. Prevodio je Johanna Wolfganga von Goethea, Heinricha Heinea i mnoge druge svjetske književnike. Uredio je velik broj izdanja izabranih djela hrvatskih pisaca (Antun Gustav Matoš, Janko Polić Kamov, Tin Ujević). Dragutin Tadijanović dobitnik je i mnogih nagrada među kojima treba istaknuti: Nagrada Vladimir Nazor za životno djelo (1968.), Nagrada Tin Ujević za zbirku pjesama *Kruh svagdanji* (1987.) i plaketa „Dobro jutro more“ (2000.) za trajan doprinos hrvatskoj književnosti.

U daljnjoj analizi poslužiti ćemo se pjesmama *Visoka žuta žita* i *Sunce nad oranicama* koje pripadaju prvoj fazi Tadijanovićeve stvaralaštva. Upravo u tim pjesmama najbolje je vidljiva njegova povezanost s rodnim Rastušjem.

Visoka žuta žita

Kada u rumene zore
Ili u jasna jutra
Prolazim
Poljima rosnim
Gdje mlad vjetar njiše teške klasove
Visokog žutog žita,
Iznenada stanem;
I gle!
Moje srce, od radosti, glasno kuca
Kao zlatan sat.

Rastušje 4.7.1923

(Pepeo srca, 1936.)

Šetajući poljima žita lirski subjekt osjeća ushićenje i sreću što se nalazi upravo na tom mjestu. Kroz pjesmu pratimo osjećaje lirskog subjekta prema prirodi, u kojoj

se nalazi, stoga ovu pjesmu možemo smatrati pejzažno-intimističkom. Stihovi u pjesmi nisu raspoređeni u strofe čime se postiže ritmičnost same pjesme. Ritmičnost se također postiže i aliteracijom. Ponavljanjem suglasnika *š, s i ž*, lirski subjekt želi nam dočarati slika njihanja klasova žita. Pjesnik, priroda koja se nalazi oko njega i ritam same pjesme nalaze se u potpunom idiličnom skladu.

Sunce nad oranicama

U svojoj sobici u kavezu Đačkoga doma
pod svjetiljkom električnom sjedim i zapisujem
kako hodam godinama gradskim ulicama
i razgovaram sa znancima
i vraćam se u gostionice i pijem
i vraćam knjige nepročitane
i lišće pada ujesen svenuto

A vršnjaci moji u mom zavičaju
urane u zoru i očesu konje
pa ih pod plug zapregnu
i svak na svoju njivu brižan odlazi
U svanuće zaore gvozden plug
i neumorno stane nizat brazdu pokraj teške brazde
(đerdanski teški niz)

A ja dragi prijatelju
dok ustajem iz kreveta
prije podneva
znam da se u mom zavičaju
muče ljudi kao stoka
i raskošno blista
sunce nad oranicama.

(Sunce nad oranicama, 1933.)

Lirski subjekt nalazi se u đačkom domu u gradu. U pjesmi opisuje kako se njegov život razlikuje od života njegovih vršnjaka koji žive na selu. Njegov život u gradu izgleda pomalo rutinski (šeta gradom, razgovara s ljudima, odlazi u gostionice, vraća knjige). Njega u gradu ne muče nikakve brige kao ljude na selu. Njegovi vršnjaci na selu žive životom koji je potpuna suprotnost njegovom. Ustaju rano, odlaze na njive gdje cijeli dan obrađuju zemlju. Lirski subjekt je svjestan razlika

između njegova života i života ljudi na selu što vidimo u stihovima: „A ja dragi prijatelju / dok ustajem iz kreveta / prije podneva / znam da se u mom zavičaju / muče ljudi kao stoka“. Lirski subjekt, iako živi u gradu, čezne za svojim rodnim krajem koji za njega predstavlja sunce koje je suprotstavljeno tužnoj gradskoj jeseni.

Analizom ovih dviju pjesama možemo vidjeti kako je Dragutin Tadijanović bio vrlo povezan sa svojim rodnim krajem. U prvoj prikazana je ushićenost i sreća lirskog subjekta za vrijeme boravka u rodnom kraju, a u drugoj suprotstavljenost između gradskog i seoskog života. Pripadnost Dragutina Tadijanovića književnosti sjevernog nacionalnog korpusa vidljiva je prema tematici njegovih pjesama koje progovaraju o rodnome kraju i ljudima u njemu. Opisi materijalnog svijeta (oranica, polja, njiva), koji su karakteristični za sjevernjake, kod Tadijanovića dovedeni su do savršenstva.

3.1.2. Hrvatsko zagorje – Gustav Krklec

Gustav Krklec rođen je 23. lipnja 1899. u Udbinju kraj Karlovca, a umire 29. studenog 1997. u Zagrebu. Djetinjstvo provodi u zagorskom selu Maruševcu. Dio svojeg života proveo je u Grazu, no ubrzo se vraća u Zagreb gdje se posvećuje književnome radu. U hrvatskoj književnosti javlja se u doba ekspresionizma. Osim u poeziji okušao se i u pisanju feljtona, eseja i kritika. Izdao je nekoliko pjesničkih zbirki od kojih treba izdvojiti: *Lirika* (1919.), *Srebrna cesta* (1921.) i *Darovi za bezimenu* (1942.). Surađivao je s mnogim književnim časopisima i listovima. Bavio se i prevođenjem, posebice njemačkih i ruskih autora (Johann Wolfgang von Goethe, Aleksandar Sergejevič Puškin, Sergej Aleksandrovič Jesenjin). Za svoga života posvetio se i dječjoj književnosti. Za djecu je napisao antologiju svjetske dječje poezije *Kolo oko svijeta* (1977.) i knjigu *Majmun i naočale* (1967.).

Šuma

Zagorska šumo, puna zrelog žita,
Gdje usred mira žuti bumbar svira,

a kad kroz granje zraka sunca sine,
probudi sjajem guste mahovine,

ti daješ topli ležaj iza dveri
života cijelog progonjenoj zvijeri,

ti pružaš svoga divljeg meda čašu
skitnici, bokcu i grabancijašu.

O, primi i mene, izgubljenog sina,
zelena šumo pokraj Varaždina.

(*Tamnica vremena*, 1944.)

Da je za sjevernjake naglasak na materijalnom svijetu i njegovom detaljnom opisu najbolje možemo iščitati iz navedene pjesme. Gustav Krklec u pjesmi *Šuma* detaljno opisuje samu šumu, ali i njezinu važnost za ljude i životinje koji se u njoj nalaze. Ona predstavlja bogatstvo za ljude koji žive na ovom području zbog toga što im ona opskrbljuje većinu stvari koje su im potrebne za život i preživljavanje. Najbolje tome svjedoče stihovi: „ti daješ topli ležaj iza dveri / ti pružaš svoga divljeg meda čašu / skitnici, bokcu i grabancijašu“. Iz ovih stihova također možemo iščitati kako šuma ne radi podjele među ljudima, već svoja bogatstva daje i bogatima i siromašnima. Lirski subjekt također želi biti dio šume, stoga joj se obraća moleći ju da primi svog izgubljenog sina. Motiv šume možemo povezati s motivom zavičaja i domovine za kojima lirski subjekt čezne.

Zagorski vinogradi

Na rodnom brijegu zori vinograd
pod kasnim suncem jesenjim,
i sniva zlatni san.

Široko lišće šušti beskrajno,
i skriva teške grozdove

ko zrele dojke bijele djevojke.

Na rodnom brijegu zori vinograd,
i trsje miju kiše žute prašine.
Pod svakim trsom sjedi starčić sijed
i bičem tjera ose, pčele, ptičice,
i čuva zrele grozdove.

Već krajem idu bijeli, mutni oblaci,
već zadnji dani sunca prolaze
u magle jesenje,
već sunce zamire.

Na rodnom brijegu zori vinograd,
pod hladnim, blijedim plohama,
i sniva zlatni san.

(Srebrna cesta: 1921.)

U ovom pjesmi glavni motiv koji se javlja je motiv zagorskog vinograda. Prva strofa otvara se stihovima „na rodnom brijegu“ iz kojih možemo zaključiti kako se vinograd nalazi u zavičaju u kojem lirski subjekt živi. U ovoj pjesmi bitan je i kontrast svijetlo/tama. Pjesma se otvara svjetlošću sunca, a pred kraj dolazi noć i sunce polako zalazi. Da vinograd predstavlja veliku važnost za ljude i Zagorje vidimo u opisu sijedog starca koji sjedi ispod svakog trsa i tjera ose, pčele i ptičice s njega kako one ne bi naštetile zrelim grozdovima ili ih pojele. Pjesma završava ponavljanjem gotovo iste strofe kao i na početku pjesme samo sa izmijenjenim razdobljem dana. U posljednjoj strofi opisuje se noćni pejzaž, a ne jutarnji kao što je u prvoj strofi.

3.1.3. Međimurje – Nikola Pavić

Nikola Pavić rođen je u Zagrebu 22. srpnja 1898. godine. Za svoga života radio je kao učitelj u Podravini, Zagrebu i Međimurju. Iako nije podrijetlom Međimurac, Pavić je u prostoru Međimurja „pronašao sebe kao stvaraoca i

poistovjetivši se potpuno s ovim podnebljem – psihološki, etički, a naročito jezički, izrazio ga je u svojim stihovima“ (Skok 1985: 95.)

Književnim radom počinje se baviti vrlo rano pišući zbirke pjesama na standardnom jeziku od kojih je najpoznatija zbirka *Lirika* (1921.). Pisao je i na kajkavskom narječju, a upravo su pjesme na kajkavskom njegov najbolji ostvaraj. Tom korpusu pripadaju zbirke *Pozableno cvetje* (1923.), *Popevke* (1940.), *Međimurska zemlja* (1951.), *Zvira voda* (1957.) i *Prsten zveknul* (1968.). Okušao se i u pisanju dječje književnosti te za djecu izdaje knjige *Zlatni orasi* (1924.), *Zvezdano jezero* (1925.) i *Čudnovata školjka* (1930.).

Pavićev susret s Međimurjem od velike je važnosti zbog toga što ova hrvatska regija tek s Pavićem dobiva značajno mjesto u hrvatskoj književnosti. Njegova pripadnost Međimurju i sjevernom nacionalnom korpusu vidljiva je u pjesmama *Međimurska* i *Zemlica naša*.

Međimurska

Da je z čistog vina morje
pak da je kak Međimurje,
lefko bi ga spil,
al bi za njom išče plakal,
sivim sozam brk namakal,
žalosten bi bil.

Da je z orsagov celog sveta
zberaju se dekla cvjetja
najlepšeg na kup,
itak bu mi ona lepša
neg med njimi i najlepša,
neg se lepe skup

Gda bi imel črne konje
vozil bi se ofčas do nje,
pred hižom joj stal,
hintov bi zastavil z mukom,
brk poregnul gori z rukom,
jabuku joj dal.

Je, ali toga sega nema.

Gleč, birtaš mi stola sprema,
vu noč moram it:
zlemal bum joj gavalera
spoleg kog me otec tera –
pak pem drugam pit.

(*Popevke*, 1940.)

Lirski subjekt u ovoj pjesmi iznosi svoja intimna razmišljanja o rodnom kraju Međimurju. U prvim trima strofama lirski subjekt opisuje rodnu zemlju kao najljepšu djevojku među svim djevojkama na svijetu. U pjesmi se spominje i motiv *jabuke* koju bi lirski subjekt darovao zemlji kako bi joj ukazao na njezinu ljepotu. Motivi *vina i vode* karakteristični su motivi Pavićeve poezije i možemo ih pronaći u većini njegovih pjesama. Osjećaj radosti i veselja koji je prisutan u prvim trima strofama, u posljednjoj strofi prelazi u osjećaj tuge i žaljenja. Lirski subjekt žali za svojim rodnim krajem jer njega više nema i ništa mu od njega nije ostalo. Svoju tugu za rodnim krajem liječi odlaskom u birtije i opijanjem što vidimo u posljednjoj strofi : „pak pem drugam pit“. U ovoj pjesmi naglasak nije na svakidašnjim ljudskim brigama, već na razmišljanjima čovjeka koji ostaje sam, prožet posljednjom snagom ljudske nemoći.

Među izrazito vedrim slikama i tonovima Pavićeve poezije možemo pronaći i motive trpkosti i gorčine međimurskog težačkog života, a upravo o tome progovara pjesma *Zemlica naša*.

Zemlica naša

Kruto si trda, škrta, ti jadona
zemlice gola, voska i gladna.
Z letu vu leto neseš nam gosta
vu naše hiže: brige i posta;
žule nam jedeš, kupleš nas v potu,
v roke nam deveš bogečku botu.

Je li smo temu sami baš krivi
da su nam dani kmični, tak sivi,
il je prokletstvo hudo nad nami

kaj nam nesreču vu hižu mami,
ali je tebi nekaj ne z volom
pak nas kaštigaš z mukah i z bolom?
Prekdost smo grešni, a kak i ne bi.
Največkrat jesmo zgrešili tebi.
Ali če tebe nešči preklene
to je da z dela malo odehne,
ar i bogečka i trda samo,
itak si naša, mi te ne damo!

Znamo, če rokah škrtih ti jesi,
za nas, za svoje prez srva nesi.
Več da bi mela, več bi nam dala,
gda nas vre ne bu, budeš ostala,
prek tebe bu se i za nas znalo
gda od nas nikaj ne bu ostalo.

Dela nam zato naša otpušči,
grehe oprosti, išče privuši
trdi da bumo kak boža vola,
kaj šaka naša žulava, gola,
da bumo navek na tebi svoji,
če ne, da mrtvi budemo tvoji –
Amen.

(Popevke, 1940.)

Lirski subjekt se u pjesmi obraća svojoj zemlji te cijelu pjesmu možemo promatrati na relaciji čovjek – zemlja. Govori joj kako je škrti, gola i gladna. Na njihovim rukama ona ostavlja samo žuljeve, a seljake kupa u mukama i znoju. Lirski subjekt se pita jesu li oni sami tome krivi ili je pak nad njima neka kletva koja im nesreću i siromaštvo dovodi u kuću. Postavlja pitanje zemlji je li ona možda ta koja proklinje i kudi svoj narod i jesu li ju oni čime naljutili. Lirski subjekt priznaje kako su i seljaci sami po sebi grešni, a ako su nekad i prokleli zemlju, to je zbog toga što su htjeli malo odahnuti od posla koji su obavljali. Iako je zemlja ponekad škrti i ne daje im svoje plodove, lirski subjekt zna kako ona nije bez srca prema svojim seljacima. Kada svi seljaci umru, ona će jedina i dalje živjeti, a zahvaljujući njoj živjet će i uspomena na seljake koji su na toj zemlji živjeli. U posljednjoj strofi lirski subjekt traži oprostaj od zemlje za njihove grijeh.

Iako rođen u Zagrebu, Nikolu Pavića možemo smatrati vjernim predstavnikom Međimurja i sjevernog nacionalnog korpusa. Međimurski pejzaž vrlo vješto i detaljno opisuje u pjesmi *Međimurska*, ali i u mnogim drugom pjesmama (*Veter i oblak*, *Potočec*, *Zvonelo nebo*). U svojim pjesmama daje nam socijalnu sliku teškog seljačkog života suočenog s mnogim problemima. O tome progovara pjesma *Zemlica naša*, ali i pjesma *Pelin*. Prema riječima Dalibora Brozovića, Nikola Pavić poseban je zbog toga „što se nije oslanjao na nijedan međimurski idiom već je stvarao i stvorio svoju književnu varijantu međimurske kajkavštine sa svim bitnim obilježjima međimurske varijante kajkavskog dijalekta“ (Skok: 1985, usp. str.117.)

3.1.4. Podravina – Mihovil Pavlek Miškina

Mihovil Pavlek Miškina rođen je 24. rujna 1887. u mjestu Đelekovec. Umire 11. lipnja 1942. u Staroj Gradiški. U hrvatskoj književnosti ostao je zapamćen kao jedan od najpoznatijih predstavnika seoske socijalne književnosti. Njegova prva objavljena knjiga *Za svojom zvijezdom* (1926.) progovara o ratnoj tematici, a zbog antimilitarističkog naboja bila je napadnuta od stane beogradske skupštine. U knjigama *Trakavica* (1935.) i *Krik sela* (1937.) Miškina ostaje vjeran socijalnom osvješćivanju seljaka. Osim proznih djela pisao je i poeziju. Pjesme je pisao na standardnom jeziku i kajkavskom narječju. Upravo pjesme na narječju njegovog zavičaja predstavljaju najuspjeliji dio njegova književnog opusa. Pisao je brošure i političke članke od kojih valja spomenuti *Početak hrvatskog seljačkog pokreta* (1937.), *Narod i inteligencija* (1937.) i *Stara i nova gospoda* (1939.). Svoja djela objavljivao je u časopisima, a najviše u časopisu *Hrvatska revija* i *Hrvatsko selo*.

Na paši sem

I.

U polju ležim, kraj mene cvijeće,
Miriše slatko rodna mi gruda,
Sunce me grije, leptir oblijeće,
Ptica se čuje, radost je svuda.

Divno je živjet u takvu času
Kad je daleko čovjek od ljudi,
Gdje zloće nema, ni mržnje nije,
Kletvom i rugom nitko ne budi.

II.

Miriše cvijeće poljem,
Zelene sve su trave,
Sve čiste su i sretne
Biser im kruni glave.

Uz travu staza vodi
I po njoj lahor juri,
Uz zvijezdu malu sretan
I mjesec nekud žuri.

III.

Lagano umire dan,
U suton ga nosi drum ,
Slušaju budne trave
Kako se šulja šum.

Nebo rumeni krajem,
Zatvara lahor cvijet,
Rosicu sumrak dijeli
Požurio ptić je lijet.

Kroz travu vlažnu i mokru
Koračam snužden i bos;
U sjeni gustih grana
Zaplakao crni je kos.

(*Sabrana djela*, 1968.)

Lirski subjekt u ovoj pjesmi naglasak stavlja na svjetlije i radosne trenutke u seljačkom životu. Radost i veselje koje je lirski subjekt u ovoj pjesmi opisao proizlaze iz ljepota njegovog rodnog zavičaja. Pjesma *Na paši* podijeljena je u tri dijela. U prvom dijelu lirski subjekt nalazi se u svom rodnom mjestu. Opisuje

idiličnu atmosferu i prirodu koja se nalazi oko njega dok on leži u travi (ptice oko njega pjevaju, leptiri ga oblijeću). Doba dana koje se spominje u prvoj strofi je dan što vidimo iz stihova: „sunce me grije“. U ovoj strofi uspoređuje se život u selu i gradu s naglaskom na to kako na selu nema nikakve zloće ni mržnje. U drugoj strofi lirski subjekt još detaljnije opisuje idiličnu prirodu koja se nalazi oko njega (miriše cvijeće, zelene se trave). U posljednjoj strofi mijenja se vrijeme dana te sada dolazi noć : „Lagano umire dan / U suton ga nosim drum“. Lirskog subjekta u uživanju u prirodi koja ga okružuje ne sprječava ni pojava noći te on bos korača kroz gusto granje.

Idilična slika prirode i seljačkog života, koja je opisana u pjesmi *Na paši sem*, u sljedećoj pjesmi, pod naslovom *Selo u zimskoj noći*, u potpunosti nestaje.

Selo u zimskoj noći

Tama... mrak posvuda,
petroulja i plina kod nas nema.
Noći bez sna duge.
Toplinom peći grijemo uda
prozebla, gola, reumatična, huda.

Na stijeni vlažnoj lagano
časove svoje tiktakće ura.
Mačka na peći drijema,
ogladnjelo dijete plače,
materij dojke grebe.

Na cesti sniježnoj vani
Nečije pseto zebe.
Sve jače urliče bura.

Zijevam, bije sedam.
Vatra dogara u peći.
Svjetla nema,
drvo je skupo,
morat ću leći,
glupo, oh glupo ...

(*Sabrana djela*, 1968.)

U ovoj pjesmi prikazana je težina siromašnog seljačkog života. Motiv mraka koji se pojavljuje na početku pjesme upravo simbolizira mračnu i tešku situaciju u kojoj se nalazi obitelj o kojoj je u samoj pjesmi riječ. Obitelj nema petroleja i plina kako bi mogla upaliti svjetlo u kući i osvijetliti tamu koja se nalazi oko njih. Iz pjesme saznajemo kako je vani zima, a jedino čime se obitelj može ugrijati je peć s drvima: „Toplinom peći grijemo uda“. Mnoge noći za njih su neprospavane zbog toga što se ne mogu ugrijati od hladnoće. U mračnoj i hladnoj atmosferi koja ih okružuje jedino što se može čuti je zvuk sata na zidu i lavež psa koji se smrzava vani. O teškom imovinskom stanju same obitelji govori i to kako dijete ogladnjelo plače, ali mu nemaju što dati za jelo. Lirski subjekt tako je probdio još jednu noć. Pjesma završava time što se još jednom naglašava kako obitelj nema novca za svjetlo, a ni drva za ogrjev. Lirski subjekt svjestan je težine situacije u kojoj se nalazi, no ništa ne može promijeniti, već pomiriti se s time što vidimo u posljednjim stihovima: „morat ću leći / glupo, oh glupo“.

Ono što Mihovila Pavleka Miškinu čini pjesnikom sjevernog nacionalnog korpusa upravo su njegovi detaljni opisi materijalnog svijeta njegovog rodnog kraja. To najbolje dolazi do izražaja u prvoj pjesmi koju smo ovdje analizirali pod naslovom *Na paši sem*, ali i u drugim njegovim pjesmama (*Jesenski dnevi*, *Naša stara hiža*, *Orjem*). U svojim pjesmama naglasak stavlja na dobre i na loše strane svog zavičaja i ljudi te ga to čini vjernim predstavnikom svoje regije Podravine.

3.1.5. Zagrebačko prigorje – Dragutin Domjanić

Dragutin Domjanić rođen je 12. rujna 1875. godine u Zagrebu, a umire 7. lipnja 1933. također u Zagrebu. Svoj književni put, koji odgovara razdoblju hrvatske moderne, započeo je pjesmama na štokavskom narječju koje 1909. godine objedinjuje u zbirci *Pjesme*. Osim na štokavskom narječju pisao je i na kajkavskom. Ono najviše dolazi do izražaja u zbirkama *Kipci i popevke* (1917.), *V suncu i senci* (1927.) i *Po dragomu kraju* (1933.).

Iako Domjanićeva poezija u prvome planu nije izrazito lokalno i regionalno obilježena, u njoj ipak možemo pronaći motive koji odgovaraju prigorsko-zagorskom jezičnom i tematskom kontekstu. Kao dokaz tome poslužit će nam pjesme *Bele rože*, *Kaj* i *Kosci* koje ćemo detaljnije analizirati.

Bele rože

Zmisliš se, mama, tih jutrah tak plavih?
Rosa još s trave se svetila vani,
Stare su vure polahko odtukle,
Glas im je tenek i tih i pospani.

V odprti oblok je dišalo jutro,
A pod oblokom naš vrtek je mali
Budit se počel, i on si je dremal
V mirnoj toj noći, dok vsi smo mi spali.

Zmisliš se grma od rožicah belih?
Tak se razrasel, navek je pun cveta,
Vnoge su zime prek njega vre prešle,
Vnoga su žarka ga grejala leta.

Tesno je k staromu stiskal se zidu,
Da ga prijatel obrani od bure,
K nizkom, obloku se penjale grane,
Čule su, stare kaj šepćeju vure.

Kad si Ti znala čez oblok pogledet,
Kak da su rože oživele bele,
Kak da su dobre Ti dragale ruke,
Kak da su k Tebi privinut se štele.

Nî Ti sad rožah, poginul je vrtek,
Dom je razrušen, raznesli su vsega,
Zdalka se vidi ledina žalostna,
Dom gde se belel na slemenu brega.

Mrtvo je vse, kaj smo imali radi,
Nadu za nadom življenje nam ruši,
Gineju želje, al samo popevke
Još mi živiju, kak negda, vu duši.

Vu njih navek još ta jutra su plava,
Vu njih još rožice cvetaju bele,

K Tebi dišeće privijaju cvete,
Dobre Ti ruke bi dragati štele.

(*Kipci i popevke*, 1917.)

Ovu pjesmu možemo podijeliti na dva dijela. Prvi se dio odnosi na prošlost, a drugi na sadašnjost. Prvih pet strofa ove pjesme daju nam presjek emocija lirskog subjekta. Kao glavni motiv pjesme možemo izdvojiti motiv prolaznosti vremena koji se proteže kroz sve strofe u ovoj pjesmi.

Lirski subjekt se s nostalgijom prisjeća svoje majke, doma i svoje mladosti. Dom u kojem je lirski subjekt boravio sada je razrušen i u njemu više nitko ne živi: „Dom je razrušen / raznesli su vsega / Zdalka se vidi ledina žalostna“. Izdaleka se tek vide samo obrisi doma, odnosno naznake da je on jednom postojao. Izgubivši svoj dom lirski, je subjekt izgubio dio sebe i svojeg identiteta. U pjesmi se spominje i motiv njegove majke koja predstavlja jedan dio njegova života. Njezinom smrću za lirski subjekta završava taj period života.

Na samom kraju pjesme mijenja se raspoloženje lirskog subjekta iz tuge u radost. Sretan je zbog toga što motivi prošlih vremena ipak nisu mrtvi, već oni žive u njegovim *popevkama*: „Vu njih navek još ta jutra su plava / Vu njih još rožice cvetaju bele / K Tebi dišeće privijaju cvete / Dobre Ti ruke bi dragati štele.“

Domjanić se često u svojim pjesmama koristio i bojama. U ovoj pjesmi prevladavaju bijela i plava boja koje kroz cijelu pjesmu stvaraju sjetno-melankolični ton i mističnu atmosferu: „Uz takve boje nailazimo i na leksik kojim se obilježuje u pravilu neko stanje mirovanja ili služi za izražavanje statičnosti lirske slike. A takve učestale riječi su zaspati, spati, sanjati, senje, mir, počinuti, pa čak i riječ vumreti u značenju traženog smirenja.“ (Skok:1985:62) U ovoj pjesmi također pronalazimo neke od tih riječi, a to su: zmisliš, pospani, dremal, poginul, gineju.

Kaj

Vre tičeki spiju
A šume mučiju,
Naj moja popevka zvoni
Po dolu i gaju,
Po dragomu kraju,
Od kojeg mi lepšega ni.

Tu brat mi je vsaki,
Tu doma sem taki,
Pogodit bi mogel i speć,
Poznati su puti,
Tu vsigde je čuti,
Ljubljenu domaću mi reč.

I srce mi greje
I z menom se smeje
I v žalosti plače takaj.
Em nikaj ni slajše,
Ne čuje se rajše
Neg dobri i dragi naš kaj!

(V *suncu i senci*, 1927.)

S obzirom na vrstu ovu pjesmu možemo odrediti kao pejzažnu i domoljubnu zbog toga što ona ujedno tematizira i ljubav prema zavičaju i ljubav prema jeziku.

Lirski subjekt pjesmu započinje opisom idilične prirode koja ga okružuje. Sve oko njega je mirno i spokojno: „Vre tičeki spiju / A šume mučiju.“ U tome spokoju uživa i njegova pjesma koja se prostire po gaju: „Naj moja popevka zvoni / Po dolu i gaju / Po dragomu kraju“.

Kroz cijelu pjesmu pratimo ljubav lirskog subjekta prema njegovom zavičaju i ljudima koji ondje žive. Njima se lirski subjekt obraća riječju *brat* upravo kako bi naglasio njihovu povezanost.

Na samom kraju druge strofe nagoviješta se najvažniji motiv cijele pjesme, a to je motiv kajkavskog narječja, odnosno upitno-odnosne zamjenice karakteristične za to narječje, a to je zamjenica *kaj*. Upravo ona najviše lirskog subjekta podsjeća na njegov zavičaj, a to je vidljivo u stihovima: „Em nikaj ni

slajše / Ne čuje se rajše / Neg dobri i dragi naš kaj!“ Zamjenica *kaj* predstavlja sve ono što lirskog subjekta vezuje za svoj zavičaj te ona postaje dio njegova identiteta.

S obzirom da ova pjesma progovara o kajkavskom narječju, valjalo bi nešto reći i o obilježjima jezika kojim je Domjanić pisao. Kod njega ne možemo pronaći elemente nekog posebnog lokalnog idioma, već ispreplitanja više idioma: „od krčansko-zelinskog kajkavskog idioma i urbane zagrebačke kajkavštine kao intimnog žargona građansko-intelektualnog sloja.“ (Skok:1985:57)

Dalibor Brozović također govori kako se „Domjanićev idiom zasniva na fonetskoj osnovici i čistom vokalizmu a uporabom akcenta vrlo je blizak književnom jeziku što doprinosi njegovom lakom razumijevanju“ (Skok 1985: 57).

Kosci

Dalko selo mirno spi,
Nigde posvet videt nî,
Samo čnom lugu bliže
Zvezda se zažiže.

Potok mal se žuri sim,
Vrbe dremljeju nad njim
I od vrbah pošli sedih.
Kosci v tihih redih.

Mesec shaja pun i žut,
Guste trave šum je čut,
Trusi se debela rosa
I srebrni se kosa.

Duž poljanah vse pod lug
Red se koscov giblje dug,
Ruši se vu valu trava,
Svilena otava.

– Vsa je zvezdah puna noć,
Kosci su otišli proč,
Šteli bi još dojt do kraja:
Mesec vre zahaja...

(*Kipci i popevke*, 1917.)

Jedan dio Domjanićeva pjesničkog stvaralaštva progovara o socijalnim motivima i težini seljačkog života. Upravo tom tematikom bavi se i pjesma *Kosci* koju ovdje analiziramo. Kao i u mnogim njegovim pjesmama, a tako i u ovoj, vidljiva je Domjanićeva želja: „(...) da je svaka Domjanićeva pjesma bez obzira na razinu inspirativne i jezične ekspresije mala muzička skladba riječi“ (Skok 1985: 60).

Melodioznost se u ovoj pjesmi postiže njezinom strukturom od 5 strofa sa po 4 stiha i parnom rimom aabb (Dalko selo mirno **spi** / Nigde posvet videt **nî** / Samo čрном lugu **bliže** / Zvezda se **zažiže**). Pjesma se otvara motivom mirnoće i sklada u kojem selo spava. Ispred nas pojavljuje se večernji pejzaž dočaran izmjenjivanjem žute, crne i plave boje. Toj mirnoći i skladu suprotstavljeni su kosci. Njihov napor očituje se u tome što žele pokositi svu travu prije početka novog dana i izlaska sunca: „Šteli bi još dojt do kraja / Mesec vre zahaja...“

Domjanićeva pripadnost sjeveru odnosno kontinentu najbolje je vidljiva u pjesmama koje smo ovdje analizirali. U njima je naglasak na opisu prirode i njezinim posebnostima, stoga nije iznenađujuće što se u pjesmama pojavljuju motivi poput *zemlje, ledine, ravnice, cvijeća*. Njegove pjesme prožete su osjećajima usamljenosti i tuge za prošlim vremenima, a kao primjer toga poslužila nam je pjesma *Bele rože*. Jednostavnost, narativnost, spontanost samo su neki od postupaka koje možemo pronaći kod Domjanića, a ujedno i dokazuju njegovu pripadnost sjeveru.

3.1.6. Gorski kotar – Ivan Goran Kovačić

Rođen je 21. ožujka 1913. godine u Lukovdolu, a umire 12. srpnja 1943. godine u okolini Foče, Bosna i Hercegovina. Književnim radom počinje se intenzivnije baviti 1935. godine. Iako najmlađi predstavnik kajkavskog međuratnog pjesništva, svojom zbirkom *Ognji i rože* (1945.) javlja se posljednji i

tako zaokružuje epohu čija je uloga bila približiti kajkavsku riječ i kajkavske regije književnoj publici. Za života mu je objavljena zbirka *Dani gnjeva* (1936.) koja odiše realističko-socijalnom obojenošću. Posmrtno mu je objavljena i poema *Jama* (1944.) koja progovara o ratnim temama. Njegova pripadnost gorskokotarskom zavičaju nije vidljiva samo kroz pjesme koje ćemo u sljedećem dijelu analizirati, već i u prilog tome ide i podatak kako je 1935. godine svojem imenu pridodao ime Goran kako bi naglasio svoju pripadnost i povezanost sa svojim krajem.

Rodni kraj

Okôlo sela breg do brega
Visokê hrptôv, čvrste, jake;
I divlje zveri sakojàke
Se jâvljajo iz grla sega.

Tu šume rastó za seljake,
Im hišo dajó, pljug, postêljo,
Kantřêdo, ormâr i zibêljo, –
I trdo trugo za grobnè mrake.

V dolu leži, ko na stolu,
Hiljàde zlatè lebôv kruha,
Hiljàde belè metrôv ruha,
Hrane konju, gazde, volu.

Po pristoje so grozdi zlati,
Rumèni, plavi, žoti – slatki:
I dani gredó, dugi, kratki –
Ko pogrèbi i kudi svati!

(*Ognji i rože*, 1945.)

Pjesma *Rodni kraj* stoji na samom početku zbirke *Ognji i rože* (1945.) te njome dobivamo uvid u Goranov pjesnički svijet. Baladom sa po četiri strofe i obgrljenom rimom lirski subjekt nam želi približiti svoj zavičaj i njegovu fizičku i socijalnu egzistenciju. U prvim dvjema strofama naglasak je stavljen na selo i na opis samog sela za koje saznajemo kako se nalazi između dva brijega i

okruženo je šumom. U drugoj strofi uvodi se motiv seljaka i njegovog teškog seljačkog života koji je povezan s radom na zemlji, a to vidimo kroz motiv *pljuga*. U pjesmi su prisutni i motivi životinja, grožđa i kruha koji svi predstavljaju život seljaka. Kroz cijelu baladu pratimo izmjene i preplitanje motiva života i smrti odnosno sreće i tuge. Najbolje tome nam svjedoče motivi groba i svatova.

U sljedećoj njegovoj pjesmi *Drvarska popevka*, za razliku od pjesme *Rodni kraj*, naglasak je na socijalnoj tematici.

Drvarska popevka

Kuliko drv iz naše šûm, iz naše sêl
Je grad pòjel!

A Drago Malte si volu nogo strl.
I Pero Kočan je òstal pod bukvé.
Stari Kal'c je delal drva i vmrl.
I sì so, sì ležàli po rešté.

Na Vrbòska je gospon k vozu stal
I meril ga z metróm i z očí,
Klel je tate Lukòvce, Jedrčàne –
I za sol, šibice im je dal.

A gospona brige ní
Kuliko nôg
Kuliko rôk
Kuliko ôk
Kuliko glâv
Kuliko lét
Je kupil on
I z drvé otpèljjal je vagon.

Zato v nas se vjéde jad, zapali bes!
Zabádav kletve gredó do nebes.
Pa bomo mi sodili:
Još dost vam ní?!
Stotìne
Stotìne
Hiljád vozî
Bomo vam poslâli v grad,
I lomàča bo borôv, bukâv,
Iz naše rôk i nôg i glâv!
Stotìne

Stotine
Hiljad vozi
Vožgal bo naš jad.

I naj gori!
I naj gori!

(*Ognji i rože*, 1945.)

Goran je u mnogim svojim pjesmama progovarao o težini seljačkog života i pokušajima goranskih puntara da pronađu izlaze iz bezizlaznih situacija i težine života. O tome upravo progovara pjesme *Drvarska popevka*. U prvi plan lirski subjekt stavlja šumarske radnike koji sijeku drva u goranskim šumama. Da siječa nije nimalo lagan posao saznajemo iz toga što su mnogi radnici pri tom poslu stradali ili se ozlijedili: „A Drago Malte si volu ного strl / I Pero Kočan je òstal pod bukvé / Stari Kal’c je delal drva i vmrl.“ Bijes, ljutnja radnika i njihova pobuna zaokružena je snažnom poantom na kraju pjesme u stihovima: „I naj gori! / I naj gori“. U *Drvarskoj popevci* naglasak je stavljen na akustičku i ritmičku simboliku kojom se želi dočarati težina posla šumarskih radnika. Prema Zdenku Lešiću kratki stihovi u pjesmi „imaju ritam pile i odjekuju kao udarci sjekire.“ (Skok 1985: 143).

Osim u dvjema analiziranim pjesmama motive zavičaja i ljudi u njemu možemo pronaći i u pjesmama *Beli most*, *Mali pot*, *D'žde*, *sonce i stari mlin*. Kovačićeva pripadnost piscima sjevera najbolje je izražena kroz motive i postupke kojima se koristio. U njegovim pjesmama prisutni su motivi *zemlje*, *sela*, *seljaka*, *šuma*, *gospodarskih djelatnosti* koji su karakteristični za sjeverni dio.

3.2. Hrvatski jug

Jednako kao i hrvatski sjever, tako bismo i južnu makroregiju mogli podijeliti na nekoliko mikroregija, iz kojih ćemo odabrati po jednog karakterističnog pjesnika iz međuratnog razdoblja:

- Rijeka i primorje – Drago Gervais
- Istra – Mate Balota
- Dalmacija (Imotski) – Tin Ujević
- Dalmacija (Hvar) – Pere Ljubić

3.2.1. Rijeka i Primorje – Drago Gervais

Drago Gervais rođen u 18. travnja 1904. u Opatiji, umire 1. srpnja 1957. također u Opatiji. Književnim radom počinje se baviti vrlo rano, a pozornost književne kritike privukao je svojom prvom zbirkom dijalektne poezije *Čakavski stihovi* (1929.). Čakavštinom piše i rodoljubnu poemu *Istarski kanat* (1951.) i pučki igrokaz *Duhi* (1953.). Pisao je humoreske, pripovijetke, feljtone i komedije s temama iz suvremenog života i riječke prošlosti, među kojima je najpoznatija komedija *Karolina riječka* (1952.).

U analizi ćemo se posvetiti pjesmama *Moja zemja* i *Briškula*.

Moja zemja

Pod Učkun kućice
 Bele,
 Miće kot suzice
 Vele.
 Beli zidići, črjeni krovići
 Na keh vrapčići
 Kantaju.
 Mići dolčići, još manje lešice
 na keh ženice
 kopaju.
 Cestice bele, tanki putići
 po keh se vozići
 pejaju,
 i jedna mića, uska rečica
 pul ke se dečica
 igraju.
 Na suncu se kućice
 griju,

na turne urice
biju.

(*Čakavski stihovi*, 1929.)

Lirski subjekt u ovoj pjesmi opisuje sliku svog rodnog kraja. Nizanjem slika dobivamo dinamičan opis svakodnevice jednog malog mjesta. Lirski subjekt opisuje mjesto u kojem živi kao i njegov izgled što vidimo u stihovima: „Pod Učkom kućice / Bele / Miće kot suzice / Vele / Beli zidići / črjeni krovići“. Osim opisa same sredine, u pjesmi se spominju i ljudi, točnije žene i djeca. Žene u poljima kopaju, dok se djeca igraju pored rijeke. U pjesmi se spominje i bijela boja koja je simbol nevinosti i savršenstva, a za lirskog subjekta njegov rodni kraj predstavlja to savršenstvo. Lirski subjekt se u pjesmi koristi deminutativima. Milorad Stojević u svojoj knjizi *Čakavsko pjesništvo XX. stoljeća* kao jedno od glavnih obilježja čakavske poezije ističe korištanje deminutativa. Korištenjem deminutativa stvara se slika idilično – elegijske funkcionalnosti kao i dojam naivnosti i srdačnosti. Drago Gervais upravo u pjesmi *Moja zemja* korištenjem deminutativa želi ukazati na naivnost i srdačnost koju njegov rodni kraj pruža. Osim u poeziji Draga Gervaisa, korištenje deminutativa prisutno je i u poeziji Mate Balote. Milorad Stojević zaključuje kako su Mate Balota i Drago Gervais stvorili poetiku deminutativa u književnosti južnog nacionalnog korpusa.

Dinamika u pjesmi postiže se nizanjem glagola na završnim pozicijama, kao i rimom (griju/biju), što samo doprinosi još većoj melodioznosti same pjesme.

Briškula

Stari Vice, paron Frane,
Kompar Tonić, coro žvane,
od zapolne pul kvartina,
v oštarije pul Pepini,
briškulaju
prontulaju
i rad kart se barufaju.

Kope. špade i baštone,
to je glavno za parone,
ni ih briga, ni ne čuju,
kako crvi spod njih ruju,
kako veje,
žuto veje,
veter sobun z dreve peje.

A na večer, kad se stanu,
komać dižu glavu pjanu,
od kvartina šemeraju,
i domaka bordižaju...
Vice, Frane
Tonić, Žvane,
Jutra sopet kako lane.

(*Čakavski stihovi*, 1929.)

Briškula, koja se spominje u naslovu pjesme, vrsta je kartaške igre koja je karakteristična za primorsko područje. U ovoj pjesmi lirski subjekt opisuje partiju briškule između četvorice prijatelja: *Vice*, *Frana*, *Tonića* i *Žvana*. Svaki od njih čitatelju je predstavljen jednom osobinom koja mu najviše pristaje. *Vice* je opisan kao stariji čovjek, *Frane* kao gazda, *Tonić* kao kum i *Žvane* kao šepavac. Iz pjesme saznajemo da se nalaze u oštariji odnosno gostionice koja je u vlasništvu *Pepina*. Igra započinje u podne. Briškula nije mogla proći mirnim putem već dolazi do svađe i raspravljanja između društva, što vidimo u stihovima: „briškulaju / brontulaju / i rad kart se barufaju.“

Partija briškule ne može za njih proći bez pića od kojeg se svi na kraju opiju te jedva pronalaze put do kuće. U ovoj pjesmi lirski subjekt daje nam opis ljudi koji je tipičan za jednu otočnu sredinu u kojoj se sav život odvija u gostionicama odnosno *oštarijama*. *Vice*, *Frane*, *Tonić* i *Žvane* sutradan se ponovno pojavljuju na istome mjestu gdje opet zaigraju partiju briškule.

U pjesmama *Moja zemja* i *Briškula* možemo pronaći sve osobine prema kojima *Draga Gervaisa* možemo smatrati pjesnikom južnog nacionalnog korpusa. U južnom nacionalnom korpusu slabo je zastupljena predmetnost, a to najbolje vidimo u ovim dvjema pjesmama koje smo analizirali. U pjesmi *Moja zemja* lirski

subjekt daje nam tek osnovne informacije izgleda kuće i sela kako bismo mogli stvoriti viziju toga mjesta. Opis gostionice u pjesmi *Briškula* uopće se ne spominje, već Gervais naglasak stavlja na ljude i odnose među njima, što je jedna od najbitnijih karakteristika južnog nacionalnog korpusa. Milorad Stojević u svojoj knjizi *Čakavsko pjesništvo XX. stoljeća* kao jedno od glavnih obilježja čakavske poezije ističe korištanje deminutativa

3.2.2. Istra – Mate Balota

Rođen je 28. rujna 1898. u Raklju, a umire 17. veljače 1963. u Zagrebu. Mate Balota, odnosno pravim imenom Mijo Mirković, od rane mladosti bavio se književnim radom, a posebno književnošću na čakavskom narječju. Godine 1938. izlazi mu zbirka *Dragi kamen* (1938.) koja sa svojom zavičajnom tematikom i socijalnim tonom postaje jednom od značajnih knjiga istarskih Hrvata. Roman *Tijesna zemlja* (1946.) predstavlja ekonomsko-socijalnu studiju istarskog sela u drugoj polovici 19.stoljeća i početkom 20.stoljeća. Osim navedenih djela pisao je i povijesno-autobiografske monografije od kojih su najpoznatije *Stara pazinska gimnazija* (1959.) i *Puna je Pula* (1954.) kao i kulturno-povijesne studije u esejističko-znanstvenoj formi pod naslovom *Flacius* (1938.) i *Matija Vlačić Ilirik* (1960.).

U analizi poslužit ćemo se pjesmama *Koza* i *Roženice*.

Koza

Četiri ure je mati hodila,
pedeset miljari koraki je učinila
na tašte.
Tako je došla priko brigi i drag
k meni u grad
i donila glas
da je koza krepala.
Doma leži starica baba,
i mala sestra je bona.

Hiža prez žita, prez muke, prez šolda
i krepana koza.
Jopet miljari koraki.
Svaki je korak pun škrbi.
Ma kako se moru tolike duše prihraniti
od plaće jenega diteta u gradu.
Tri dane nis hrane pokusija
tri noći za kozon sam plaka
i dela u ognju
četrnajst ur na dan.
Ma daleki cesar austrijski
i veliki car od Jermanije
nisu ni slutiti mogli
ča misli jedan mali čovik,
ki cilu božju noć proplače za kozon.

(*Dragi kamen*, 1938.)

Pjesma *Koza* primjer je lirske socijalne pjesme koja govori o tragediji jedne prosječne istarske obitelji. Do tragedije dolazi kada obitelji ugiba koza koja je ujedno bila i glavni prihod cijele obitelji. Lirski subjekt se u pjesmi pojavljuje u prvom licu kako bi naglasio kako baš on proživljava navedenu tragediju, no ne buni se protiv situacije u kojoj se našao. Kroz cijelu pjesmu dobivamo uvid u surov život istarskoga sela kojega muče i mnogi socijalni problemi kao što su naglašena razlika između života u gradu i na selu te odlazak na skupo školovanje mladih ljudi kako bi prehranili svoju obitelj. Kako bi još više naglasio veličinu obiteljske tragedije, koristi se hiperbolama *pedeset miljari koraki* i *tolike duše*. Cijela pjesma zasnovana je na kontrastu. Osim kontrasta selo/grad prisutan je i kontrast malog i velikog čovjeka. U posljednjoj strofi lirski subjekt se poziva na povijesno-politička zbivanja koja su dovela do teškog ekonomskog stanja u kojem se on nalazi. Za sve probleme okrivljava strane vladare koji ne mare za život običnog seljaka koji jedva preživljava.

Roženice

Na svaken samlju, na svaken piru
nikad su kantale.

Od bogzna kega vika su tako tarankale
po cija dan. Svirači nisu znali miru.

Vajk su naši dani teški bili,
prazni žepi i žuljavi dlani,
mučan nan je bija kruh naš svakidani,
ko ga je bilo. Ko ne, smo postili.

Kašu su jili naši stari i brmeč brstili,
stariće ovsu prodavali, da kupe malo soli,
ma ki bi od nas unako, kako su oni umili, zakanta:
"Rodila loza grozda dva."

Velike sopele svire već miljare lit,
kroza nje govore glasi naših starih od davne davnine,
kamogod se krenemo oni gredu s nami,
glasi crlene zemlje i krasa, glasi domovine.

(*Dragi kamen*, 1938.)

Roženice su vrsta *sopela*, odnosno narodni instrument koji se svira u Istri. Kako saznajemo iz same pjesme duga je tradicija njihovoga sviranja, a sviraju se na svečanostima poput vjenčanja i sajмова. Pjesma progovara i o teškom životu ljudi. Često su bili bez hrane i novaca, a da bi se prehranili prodavali su ovce. I u tim teškim vremenima oni nisu odustajali od pjesme i sviranja. *Roženice* su zapravo simbol identiteta svih ljudi koji žive u Istri.

Da Mate Balota pripada pjesnicima južnog nacionalnog korpusa najbolje je vidljivo iz motiva kojima se koristio. U pjesmama *Koza* i *Roženice* kao jedan od glavnih motiva spominje se motiv ljudi koji je karakterističan za pisce južnog nacionalnog korpusa. U pjesmi *Koza* naglasak je stavljen na tešku ekonomsku situaciju u kojoj se nalazi jedna istarska obitelj, a u pjesmi *Roženice* opisuje se tradicija Istrijana i njihov život odnosno tradicija. Korištenjem motiva poput *loze*, *soli*, *koze* koji su neizostavni mediteranski motivi, još više potvrđujemo njegovu pripadnost južnom nacionalnom korpusu.

3.2.3. Dalmacija (Imotski) – Tin Ujević

Tin Ujević rođen je 5. srpnja 1891. u Vrgorcu, a umire 12. studenog 1955. u Zagrebu. Za vrijeme studija bliži se Matoševom krugu te počinje objavljivati pjesme i kritike. U Beogradu objavljuje svoje dvije pjesničke zbirke *Lelek sebra* (1920.) i *Kolajna* (1926.) koje mu donose velik književni uspjeh. Iz Beograda ubrzo odlazi u Sarajevo gdje objavljuje pjesničke zbirke *Auto na korzu* (1932.) i *Ojađeno zvono* (1933.), koje pripadaju zrelijoj fazi njegova stvaralaštva. Bavio se i pisanjem eseja, od kojih valja spomenuti *Ljudi za vratima gostionice* (1938.) i *Skalpel kaosa* (1938.).

U analizi ćemo se posvetiti pjesmama *Odlazak* i *Bura na Braču*.

Odlazak

U slutnji, u čežnji daljine, daljine;
u srcu, u dahu planine, planine.

Malena mjesta srca moga,
spomenak Brača, Imotskoga.

I blijesak slavna šestopera,
i miris (miris) kalopera

Tamo, tamo da putujem,
tamo, tamo da tugujem;

da čujem one stare basne,
da mlijeko plave bajke sasnem;

da više ne znam sebe sama,
ni dima bola u maglama

(*Lelek sebra*, 1920.)

Prema vrsti ova pjesma pripada rodoljubnoj lirici zbog toga što progovara o rodnom mjestu lirskog subjekta i osjećajima koji ga vežu za Imotski. Pjesma je napisana iz perspektive odrasloga čovjeka koji se prisjeća svog djetinjstva, što je

vidljivo iz stihova u kojima se spominju „malena mjesta srca moga“. Lirski subjekt nije siguran gdje želi nastaviti svoj životni put. S jedne strane on teži za novim krajevima i iskustvima, a s druge strane srce ga vuče rodnom mjestu. Pjesma progovara i o ljepotama rodnog zavičaja, što vidimo u stihovima „bljesak šestopera“ i „miris kalopera“. U stihovima „Tamo, tamo da putujem, / tamo, tamo da tugujem“ pjesnik je svjestan toga da, gdje god otišao, možda nigdje neće naći sreću koju je imao kao dječak u svom rodnom kraju. Njegova želja u cijelu pjesmu je nekud otići, ali gdje to u pjesmi ne saznajemo. Ova je pjesma zbog svoje melodioznosti, kojoj doprinosi parna rima i raspored strofa u šest distiha, uglazbljena (Arsen Dedić).

Bura na Braču

U prozore i vratnice
lupa bura tmurnih ura;
dršću male dvokatnice.
Bura. Bura. Bura. Bura.

Kao misli zlopatnice,
kao duše sve patnice,
u pjesmi bez riječi
struje hladni žmarci
u kuće bez peći;
tresu male dvokatnice,
u prozore i vratnice.
Jauču šumarci.

Uz obalu stabla gura.
Vjetar gruva, grmi: hura!
Ko bi zvučna duša bila
razapeta povrh krova?
Odgonetah: ti si vila
Mosora i Biokova.
Ti se žičiš zvonkim staklom,
ti si jecaj tog konopca,
a nad morskim bijelim paklom
gordi polet divljeg kopca,
oblik lađareva ropca.

O te muke tvoga plača,
o te pjesme tvoga brača

izbodene povrh drača:
buro, ti si blokus Brača.

(*Ojađeno zvono*, 1933.)

U pjesmi *Bura na Braču* lirski subjekt opisuje puhanje bure na otoku Braču. Od puhanja bure tresu se prozori i vratnice, ali i cijela kuća dvokatnica. Bura uz obalu gura stabla te se čini kao da grmi. U trećoj strofi lirski subjekt uspoređuje buru s vilom koja živi na Mosoru i Biokovu. Nadalje, zvukove koje proizvodi bura uspoređuje s jecajima konopca odnosno žica koje se nalaze na instrumentu braču. Oblik brača uspoređuje se s *lađarevim ropcem*. Puhanje bure za lirskog subjekta predstavlja pjesmu instrumenta brača koji blokira cijeli Brač. U pjesmi je prisutna figura antanaklaza koja se očituje u riječima brač i Brač.

3.2.4. Dalmacija (Hvar) – Pere Ljubić

Rođen 1. kolovoza 1901. u Vrblju na Hvaru, umire 21. studenog 1952. u Zagrebu. Na početku svog književnog puta pisao je pjesme na standardnom jeziku, a pozornost je izazvao pjesničkom zbirkom zavičajne tematike pod naslovom *Bodulske pisme* (1927.). Ova zbirka ujedno je i prva zbirka na čakavskom narječju u 20. stoljeću. Njegov književni opus krase još jedna zbirka čakavskih stihova pod nazivom *Na pojih i putih* (1939.).

Njegova pripadnost južnom dijelu nacionalnog korpusa najbolje je vidljiva u pjesmama *Kampaneli* i *Naši škoji* koje ćemo analizirati.

Kampaneli

Izmej bardih ol' u valah
Izmej borih po škojima
Vididu se mola mista
S oblačićin lojkeg dima

Po mistima kampaneli

Povarh kuć su se ustali
I gledodu po pojima
I po mistu i po vali

Jedon gledu dol u valu
Kako ribar karpi mrižu
Ol' mornore dol na brodih
Ča na jarbol jidra dvižu

Drugi gledu po dvorima
Molu dicu ča igraju
Ol' u pojih red težocih
Ča u foši maškinoju

Ol' po putih mole ženske
Kad pomalo s ručkon gredu
Ol' za kuću di u hlođu
Store ženske vunu pređu

Sve gledodu kampaneli
Posred mistih po škojima
A kucodu kako sarca
Areloji svej u njima.

(*Bodulske pisme*, 1927.)

U ovoj pjesmi opisana je mala otočna sredina koja se nalazi između brda i uvala. Osim opisa same sredine prisutan je i opis ljudi koji žive na otoku. Cijeli opis dobivamo iz perspektive *kampanela* odnosno zvonika koji se nalaze na otoku. S obzirom na njihov visok položaj nad cijelim mjestom, oni imaju uvid u sve sfere otočnog života i života ljudi. Kampaneli tako promatraju kako ribari krpaju mreže, mornari idu na borodove, djeca se igraju u dvorištu, težaci dolaze iz polja, kako mlađe žene nose ručak, a starije kod kuće pređu vunu. Zvonik odnosno kampanel vrši ulogu čuvara mjesta te postaje čovjekov stalni prijatelj od početka njegovog života do smrti.

Ljubićeva pripadnost južnom nacionalnom korpusu najbolje je prikazana u pjesmi *Naši škoji*.

Naši škoji

Ko da su veliški, usidreni brodi
Daleko od krâja na moru široken,
stojidu, mučidu naši škúri škoji,
a oblaci gredu po nebu visoken.

Jedân do drugega usidreni škoji:
široki i úski, i mâli i veli,
a po njima legla pod bârdima mista,
iz kojih se dižu bíli kampaneli.

Po kanálih rávnih dí i dí su jidra...
Pomâlo se miču od škoja do škoja,
priko svítlih pútih, iz vâle u vâlu,
po ravnica pústih tega modreg poja.

(*Bodulske pisme*, 1927.)

Koristeći se posvojnomo zamjenicom *naši* lirski subjekt ukazuje na intiman odnos prema svojoj životnoj sredini i prema ljudima i predmetima u njoj. Svijet kakvog opisuje odupire se bilo kakvoj modernizaciji i industrijalizaciji, a naglasak stavlja na sreću svojih stanovnika. Motivi koje lirski subjekt spominje poput broda, škoja, jidra karakteristični su za mediteranski prostor. Dobivamo opis jednog mediteranskog područja koje je prepuno malih i velikih otoka. Na otocima se nalaze brda, a na brdima mjesta. U mjestima se nalaze visoki kampaneli. Motiv zvonika neizostavan je motiv Ljubićeve poezije, što vidimo u dvjema analiziranim pjesmama u kojima je on također prisutan.

4. Zaključak

Kao što je vidljivo iz pjesama analiziranih u ovome radu, pjesnici s hrvatskog sjevera i oni s hrvatskog juga tematiziraju različite motive i gaje drugačiji svjetonazor. Ta obilježja i razlike prikazat ćemo u tablici.

1. SVJETONAZOR

	JUŽNI NACIONALNI KORPUS	SJEVERNI NACIONALNI KORPUS
PRIRODA	More (otoci) Prostor ograničen nebom i morem koje se nalazi oko njega	Zemlja Prostor ravnice, kopna, brjegova
ČOVJEK	Čovjek je određen svojim odnosom prema drugim ljudima i svojoj zajednici	Opisi čovjekova odnosa prema drugim ljudima i zajednici izostaju

2. TEME I MOTIVI

JUŽNI NACIONALNI KORPUS	SJEVERNI NACIONALNI KORPUS
• nematerijalni svijet• tradicija (<i>Roženice, Briškula</i>)• opisi ljudi (<i>Briškula, Moja zemja</i>)• opisi pojava karakterističnih za ovo podneblje (<i>Bura na Braču</i>)• naglasak na tzv. malom čovjeku (<i>Koza</i>)• karakteristični motivi: škoji, kampaneli, more, mreže	• materijalni svijet• zavičaj, pejzaž (<i>Visoka žuta žita</i>)• nostalgija za prošlošću (<i>Međimuska, Bele rože</i>)• poštivanje zemlje (<i>Zemlica naša</i>)• gospodarstvo (<i>Kosci</i>)• karakteristični motivi: njive, oranice, polja, žito

Povezanost između čovjeka i zavičaja od velike je važnosti za sjevernjake i južnjake. Motiv povezanosti najbolje dolazi do izražaja u pjesmama: *Šuma* (Gustav Krklec), *Koza* (Mate Balota), *Kaj* (Dragutin Domjanić) i *Roženice* (Mate

Balota). U pjesmama *Šuma* i *Koza* povezanost između čovjeka i zavičaja uvjetovana je prirodom i njezinim plodovima. Dragutin Domjanić u pjesmi *Kaj* povezanost između čovjeka i zavičaja gradi na temelju motiva jezika, odnosno kajkavskog narječja, koje je specifično za sredinu koju opisuje. Upravo je jezik ono što ljude najviše povezuje s rodnim zavičajem. Mate Balota kroz motiv roženica, odnosno sopela, želi ukazati na važnost tradicije kao neizostavan motiv u povezanosti čovjeka i zavičaja.

Iako se pjesništvo sjevera i juga u mnogočemu razlikuje, postoje i sličnosti. One dolaze do izražaja u tematiziranju zavičaja unutar pjesama. Teme poput intimizma i nostalgije za zavičajem prisutne su i kod sjevernjaka i kod južnjaka. Nostalgija je prisutna u pjesmama: *Međimurska* (Nikola Pavić), *Bele rože* (Dragutin Domjanić) i *Odlazak* (Tin Ujević). U navedenim pjesmama lirski subjekt prisjeća se s nostalgijom svojega zavičaja i čezne za povratkom. U pjesmama *Na paši sem* (Mihovil Pavlek Miškina), *Visoka žuta žita* (Dragutin Tadijanović) i *Kampaneli* (Pere Ljubić) intimizam se očituje u idiličom skladu između lirskog subjekta i prirode.

Razlike između *sjevera* i *juga* možemo objašnjavati na mnogo načina, ali nikako ne možemo zanemariti njihovu važnost. Svaki od pjesnika kojeg smo u ovom radu analizirali nosi u sebi specifična obilježja i osobine kraja iz kojeg je potekao. Većina navedenih motiva i tema spominje se kod više pjesnika, a posebno kod onih koji pripadaju istom regionalnom korpusu. Pojedini pjesnici, koji se spominju u radu, pišu o svojem zavičaju zavičajnim dijalektom, a neki pjesnici ne. Iz toga možemo zaključiti kako te dvije komponente mogu, ali i ne moraju ovisiti jedna o drugoj. U svakom slučaju, predstavljene regionalne razlike govore o različitosti i bogatstvu hrvatske književnosti.

Iako su ovdje predstavljeni svojim zavičajnim, odnosno regionalno obojenim pjesmama, obuhvaćeni međuratni pjesnici pisali su i pjesme koje nisu posvećene njihovu zavičaju. U tom smislu ne bi ih trebalo nazivati regionalistima,

ali je potrebno imati na umu kako su i regionalistički motivi važni za njihovu poeziju, odnosno za hrvatsku poeziju između dvaju svjetskih ratova.

5. Literatura

- Balota, Mate. 2016. *Dragi kamen*. Pula: Amforapress.
- Brešić, Vinko. 2004. *Slavonska književnosti i novi regionalizam*. Osijek: Matica hrvatska.
- Domjanić, Dragutin. 1969. *Kipci i popevke; V suncu i senci; Po dragom kraju*. Zagreb: Mladost.
- Gervais, Drago. 1991. *Pod Učkun*. Rijeka: Izdavački centar Rijeka.
- Kovačić, Ivan Goran. 2004. *Ognji i rože; Jama: izabrane pjesme*. Zagreb: Kršćanska sadašnjost.
- Krklec, Gustav. 2008. *Svjetlosti zavičaja*. Varaždinske Toplice: Tonimir.
- Pavlek Miškina, Mihovil. 1968. *Sabrana književna djela: Knjiga 3.* Koprivnica: Ogranak Matice hrvatske.
- Pavić, Balota, Ljubić, Gervais: *Izabrana djela*. Priredio Marin Franičević. Zagreb: Matica hrvatska – Zora.
- Pavić, Nikola. 1988. *Prsten zvenknul*. Bjelovar: Prosvjeta.
- Pavličić, Pavao. 2003. *Hrvatska književnost sjevera i juga*. U: Zbornik Zagrebačke slavističke škole (ur. Stipe Botica). Zagreb: Filozofski fakultet, Zagrebačka slavistička škola, str. 115-119.
- Skok, Joža. 1985. *Moderno hrvatsko kajkavsko pjesništvo*. Čakovec: Zrinski.
- Stojević, Milorad. 2007. *Čakavsko pjesništvo XX. stoljeća: [tusculum antologija]*. Pula: Istarski ogranak Društva hrvatskih književnika.
- Šicel, Miroslav. 2009. *Povijest hrvatske književnosti*. Knjiga V.: *Razdoblje sintetičnog realizma (1928-1941)*. Zagreb: Naklada Ljevak.
- Šicel, Miroslav; Detoni – Dujmić, Dunja; Lisac, Josip. 1996. *Poezija Dragutina Domjanića, Frana Galovića, Ivana Gorana Kovačića*. Zagreb: ŠK.
- Tadijanović, Dragutin. 2018. *Srebrne svirale; (izabrane pjesme)*. Zagreb: Bulaja naklada.
- Ujević, Tin. 1993. *Igračka vjetrova*. Zagreb: Školska knjiga.

6. Sažetak i ključne riječi

Sažetak

Tema ovog rada je regionalizam u hrvatskom pjesništvu između dvaju svjetskih ratova. Naglasak je na analizi onih pjesama koje tematiziraju pojedinu hrvatsku regiju, kao i na obilježjima sjevernog i južnog nacionalnog književnog korpusa koja u njima pronalazimo. U radu su odabrani primjeri pjesama s karakterističnim motivima iz sljedećih regija: Slavonija (Dragutin Tadijanović), Hrvatsko zagorje (Gustav Krklec), Međimurje (Nikola Pavić), Podravina (Mihovil Pavlek Miškina), Zagrebačko prigorje (Dragutin Domjanić), Gorski kotar (Ivan Goran Kovačić), Rijeka i Primorje (Drago Gervais), Istra (Mate Balota) i Dalmacija (Tin Ujević i Pere Ljubić).

Ključne riječi: regionalizam, hrvatska književnost

7. Naslov i ključne riječi na engleskom jeziku

Title: Regionalism in Croatian poetry between the two world wars

Key words: regionalism, Croatian literature